

RTU studiju kurss "Izzināšana: nozīmes atveide"

33000 Datorzinātnes, informācijas tehnoloģijas un enerģētikas fakultāte

Vispārējā informācija

Kods	DE0709
Nosaukums	Izzināšana: nozīmes atveide
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Larisa Iljinska - Doktors, Profesors
Mācībspēks	Marina Platonova - Doktors, Profesors Tatjana Smirnova - Doktors, Asociētais profesors Alīna Nidagundi - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kurss sniedz ieskatu pētījumos par attiecībām starp prātu, cilvēka uzvedību un valodu, atspoguļojot mūsdienu pieeju valodai un tās konceptuālajai struktūrai. Pašlaik kognitīvā zinātne attīstās ļoti strauji. Tā rada valodas pētniecības zinātnisko metodi, iekļaujot citu disciplīnu paņēmienus, piemēram, filozofijas, psiholoģijas, datorzinātņu un inženierzinātņu pētījumu metodes. Studiju kursā aplūkoti konkrētās studiju jomas pamatjēdzieni kā, piemēram, prototips, perspektīva, kategorizācija, attēlu shematizēšana, iedziļināšanās, ietvertā izziņa, veidotājgramatika, uzmanība un īpatnību identifikācija, kā arī mācīšanas iespēja ārkārtas situācijās. Studiju kursā iekļauti arī cilvēka izziņas pamatteoriju pētījumi, kā arī dažādas metodoloģijas, ko izmanto mūsdienu kognitīvajā zinātnē.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir sniegt studējošajiem visaptverošu ievadu kognitīvajā zinātnē, attīstīt viņu kognitīvo kompetenci un prasmes, kas ir nepieciešamas mūsdienu digitālo humanitāro zinātņu, datorlingvistikas un ar to saistītu nozaru pētniecībā; attīstīt studējošo identifikācijas kompetences un spējas pielietot dažādas teksta analīzes metodes, veidot studējošo izpratni, ka kognitīvā valodniecība ir pieeju kopums, nevis vienota teorētiskā bāze. Studiju kursa uzdevumi: <ul style="list-style-type: none"> attīstīt studējošo prasmes veidot kognitīvos valodnieciskos un nevalodiskos modeļus; attīstīt studējošo teorētisko zināšanu kopumu turpmākajiem pētījumiem kognitīvajā un datorvalodniecībā; attīstīt studējošo prasmes konceptualizēt un kategorizēt zināšanas.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju kursa norises laikā studentiem ir jā sagatavo un jā iesniedz referāts par aktuālu jautājumu semiotikas jomā.
Literatūra	Obligātā. / Obligatory: Geeraerts, Dirk,. Cognitive linguistics : basic readings /edited by Dirk Geeraerts., viii, 485 lpp. : ilustrācijas ; 23 cm. Paolucci, Claudio. Cognitive Semiotics : integrating signs, minds, meaning and cognition /Claudio Paolucci., xiv, 157 lpp. : ilustrācijas ; 24 cm. Taylor, John R.,. Linguistic Categorization / John R. Taylor., xv, 308 lpp. : ilustrācijas ; 25 cm. Lakoff, George,. Metaphors we live by / George Lakoff and Mark Johnson. Chicago ; London : University of Chicago Press, 2003., xiii, 276 lpp. : il. ; 22 cm. Papildu. / Additional: Evans, Vyvyan, Melanie Green. Cognitive Linguistics: An Introduction. London: Routledge, 2018 Croft, William, and Alan D. Cruse. Cognitive Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press, 2004 Ungerer, F., and Schmid, H. An Introduction to Cognitive Linguistics. London: Routledge, 2013 Dirven, R., Verspoor, M. Cognitive Explorations in Language and Linguistics. Amsterdam: John Benjamins, 2004 Johnson-Laird, Phillip N. Mental Models Towards a Cognitive Science of Language, Inference and Consciousness. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1983 Lakoff, G., Johnson, M. Metaphors We Live By. USA: University Of Chicago Press, 2003 Langacker, Ronald W. Foundations of Cognitive Grammar Theoretical Prerequisites. Stanford: Stanford University Press, 1987 Sperber, D., and Wilson, D. Relevance Communication and Cognition. Oxford: Blackwell, 1995
Nepieciešamās priekšzināšanas	Angļu valodas zināšanas B2 līmenī saskaņā ar Eiropas kopējām pamatnostādnēm valodu apguvē.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Valodniecības analīzes konceptuālā metode, konceptualizācija un konstruālās operācijas.	2	2	0	0
Kognitīvās valodniecības daba: domas sistēmiskā struktūra, simboliskā un interaktīvā valodas funkcija.	2	2	0	0
Kategorizācija un kognitīvie modeļi: kategorijas, koncepcijas un nozīmes, kategorizācijas principi, prototipu teorija.	2	2	0	0
Vispārīgā valoda, doma un pieredze: vispārīgas valodniecības kognitīvie aspekti, Vorfs un valodas relativitātes princips.	4	4	0	0
Valodas lietojums: valodas pārziņāšana, valodas izmaiņas un valodas apguve.	4	4	0	0
Kognitīvā semantika: kognitīvās metodes leksiskajā semantikā, konceptuālā struktūra, jēdzienu karte, polisēmija kā konceptuāla parādība.	2	2	0	0
Kognitīvā semantika kontekstā: nozīme, patiesība un realitāte, atbilstības teorija, attēlu shēmas un lingvistiskās nozīmes.	4	4	0	0
Freimu semantika: robežas, nozares, telpas, konceptuālās struktūras organizācija, attēla-shematiskās, abstraktās un pamatnozares.	2	2	0	0
Nozīmes veidošana un garīgā telpa: nozīmes veidošana kognitīvajā semantikā.	2	2	0	0
Metafora un metonīmija: konceptuālā metafora un konceptuālā metonīmija.	4	4	0	0
Konceptuālā sajaukšana: konceptuālās integrācijas teorija.	4	4	0	0
Tīkla organizācija: veidošanas tīklu atbilstība un organizēšana.	2	2	0	0
Kognitīvā pieeja gramatikai.	2	2	0	0
Pārbaudes darbi. Studentu darbu prezentēšana.	4	4	0	0
Kopā:	40	40	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj integrēt kognitīvās analīzes metodes, pētot dažādas inženierzinātņu, datorzinātņu un humanitāro zinātņu tēmas.	Eksāmens. Prezentācija par starpdisciplināro pētījumu studenta specializācijas jomā.
Spēj izmantot atbilstošu programmatūru, veidojot semantiskos tīklus, lai konceptualizētu un kategorizētu zināšanas.	Prezentācija par starpdisciplināro pētījumu studenta specializācijas jomā.
Spēj pielietot iegūtās zināšanas kognitīvu procesu modelēšanā un simulācijā digitālajā vidē.	Prezentācija par starpdisciplināro pētījumu studenta specializācijas jomā.
Spēj izveidot konceptu kartes.	Praktiskie darbi.
Spēj raksturot semantiskās attiecības starp konceptiem.	Eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Darbs nodarbībās	10
Praktiskie darbi	20
Prezentācijas	20
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt. d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	32.0	0.0	0.0		*	